

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

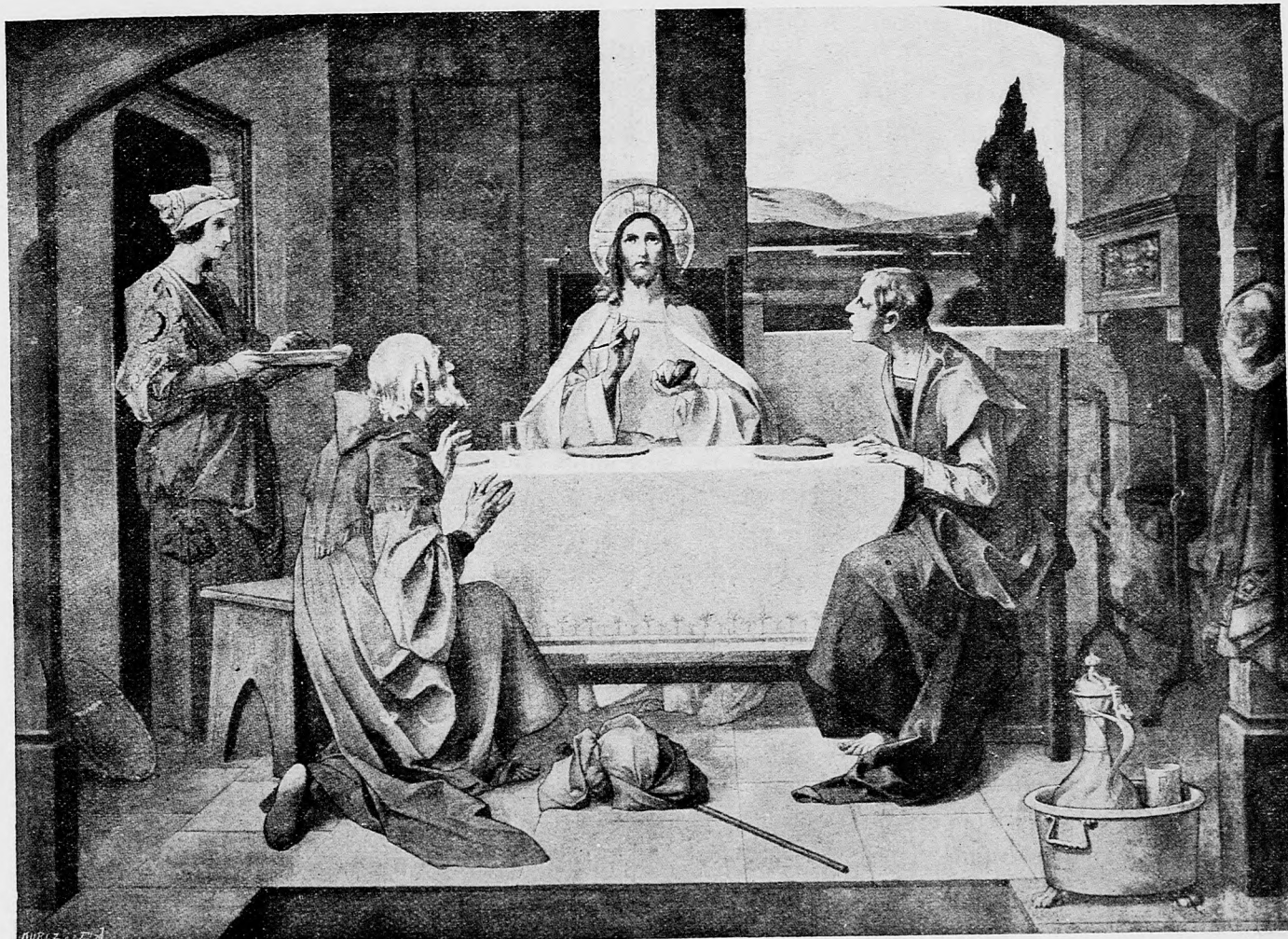
Budapest, VIII. ker., József-körút 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Ekzekúcie.

Ani sám Pán Boh nežiada od svojho hriešného stvorenia veci nemožné. Jestli pre chorobu, pre nešťastie alebo akúkoľvek inú vážnu príčinu nemôhol si zachovať prikazy Božie, nuž preto Pán Boh ešte nepošle pre dušu tvoju diabla s peklom.

Len liberáli nezvykli brať ohľad na nešťastie

človeka chudobného. Či sa ti urodí alebo neurodí, či máš požehnanie na statku alebo úpadok, či si zadlžený alebo nie, to je liberálom stejné: ty platíš musíš a čo bys to hoc kde vzal. A jestli bys platíš nechcel, alebo nevedel si zkadiaľ pomôcť, nuž liberáli ňa naučia móresu! Máš kúsok zeme, máš akú takú tú lichvičku, aj krme snád, veru ti popíšu páni liberáli všetko, a ani sa nenazdáš, prijdú zase v sprievode bubenníka a pár

Ježiš a učedníci v Emause.

úžerníkov a za malú hodinu poberú ti úradne všetko a ty si hotový žobrák. A jestli nepostačí ešte ani takáto operácia, nuž nielen lichvičku ti odvedú a krm poodvážajú, lež vyhodia ň ešte aj z toho skromného príbytku tvojho, a rozvláčia ti hospodárske stroje: voz, pluh, ba aj tie periny ešte, nechajú ti len jediný oblek, a potom hybaj hladý mrieť, žobrať alebo sa zbláznit.

Veru je to strašné.

S kresťanského stanoviska takéto liberálne ekzekúcie keď posudzujeme, nuž zdá sa nám to ako raubierstvo pomocou presily úradnej. Veď nikto nenie takým chumajom, aby dobrovolne dal sa ekzekútormi zpredávať, a keď to teda s chudobným človekom až na tolko prijde, stane sa to len preto, lebo si sebe nijakým činom nevedel už pomôcť. A v takomto strašlivom stave pomáhajú ti liberáli tak, že narobia ti trov až hrúza a odoberú ti ako nejakému zlodejovi všetko a odpredajú za talafatku. Robia to tak, ako keď by dakto pomáhal ti od oka boľavého a vyklal by ti nielen choré ale aj zdravé oko. Alebo tak, ako keď by sa ti stodola chytila, a hasičia by ti šli nadtoešte aj chalupu podpáliť. A takto hľa zachádzajú s tebou tí liberáli, ktorí bez teba by zahynuli, ktorým, zakials' stačil, platil si každoročne veľký obnos v porciach, a slúžil im aj so svojím synom snáď pod kverom statočne.

Kolko stotisíc rodín potuluje sa nemilo Bohu v cudzine i tu doma po fabrikách, ktorých liberálne ekzekúcie znivočily a vyhnaly z dedovizni tak, že sa tí nešťastníci od hanby ani len domov prnavrálif už nechcú?!

A o toto strašné pustošenie tej chudoby nestaral sa nik. Mali ste síce svojich ablegátov liberálnych na sneme, ale ani jeden nepostaral sa o vás nikdy a nevyhľadával, že či to tak ozaj musí byť dľa zákona.

Aj túto vec musela len vaša ľudová strana pohýbať a s úprimnou radosťou upovedomujeme vás, že veru nie nadarmo, lebo sú už isté výhlady, že sa vašim krivdám pri tých ekzekúciach predsa už kedysi odpomôže.

Všetká česť a najväčšia zásluha prináleží tu nášmu neohrozenému ľudákovi: *Jánovi Molnárovi, pápežskému Praelátovi*, bo on je ten, ktorého mužné slová donútily ministra pravosúdia, že neriady pri ekzekúciach už v krátkom čase zrevidovať a celý zákon v prospech ľudu pre-

meniť verejne zaslúbil, uznajúc pri tom, že sám nahliada pravdivosť ponosov Molnárových. Molnár totižto poukázal na zákon, dľa ktorého nesmely by sa ekzekovať potrebné pre domajších šaty a periny, ďalej potraviny a kurivo potrebné pre domácich na 15 dní, potom kuchynské náradia, tiež nástroje a surový material priemyselníkov po 50 zl., konečne jedna krava, alebo 4 ovce ači kozy, taktiež krm potrebný pre ne na mesiac, jako aj semeno na siatia po 5 hektolitrov.

Každý vieme, že páni liberáli si toho zákona ani najmenej nevšimali, veď zpredávali vám radradom všetko, áno ešte aj tie obrazy sväté, pred ktorými by ste sa aspoň vyplakať mohli, ba odoberali vám ešte aj tú knižku modliacu, z ktorej maly by ste potešenia a posily duševnej si čerpať proti pokušeniam k zúfalstvu.

Je však pravda, že aj ten vyšej spomenutý zákon, keby sa aj svedomite zachovával, podával by vám len z koláča diery. Takým zákonom sa chudoba neoratuje, lebo to, čo vám od ekzekúcie ten zákon zachrániť chce, je len tolko, že je to k vyžitiu málo, a k umretiu hladom priveľa.

Preto podal Ján Molnár návrh, aby sa v každej stolici určil istý grunt (n. pr. 5 jutár), ktorý predať nesvobodno pod niakou zámienkou; taktiež, aby nebolo svobodno predať k tomu gruntu patriace hospodárske náradia a stroje, ďalej dva kone, abo dva voly, jednu kravu abo 4 ovce, všetek krm, a sejivo na rok budúci a všetkie potraviny potrebné do najbližšej žatvy.

K tomuto návrhu bol pridala neskoršie ešte ľudák Darányi aj tú žiadosť, aby sa ani z izbenného náradia nepredávalo nič.

Nedalo sa očakávať, že by minister pravosúdia jednoducho osvojil si návrhy tieto našich vyslancov. Veď takéto niečo sa ešte nikdy nestalo. Ale my predsa spokojní, a to veru úprimne spokojní sme aj s tým výsledkom, že minister uznal potrebu takéhoto návrhu, a že ho neprijíma len preto, lebo on sám zamýšľa zákon o ekzekúciach v prospech ľudu zlepšiť. I prosil, aby naši vyslanci návrhy svoje odvolali. Takto je teda pán minister asi chytený; lebo keď raz verejne slúbil polepšiť zákon, a keď odvolávajú sa na toto, dal sa našich ešte aj prosíť, nuž vtedy istá výhra je už na strane našej, poľahne na strane ubiedeného ľudu! Lebo o tom buďte si istí, že si ľudoví ablegáti p. ministra viacej nevypustia z ruky.

Že jaké by to bolo nesmierné šťastie pre ľud, keby sa n. pr. istý grunt a všetko čo k nemu patrí: teda 2 voly, krava, krm, sejivo, potraviny, náradia, stroje atď. nesmeli predať, nuž o tom my nemusíme slová šíriť, to vy chudáci všetci až veľmi dobre budete si vedieť oceniť aj sami. Len na voľačo chceme vás tu upozorniť.

Prečo je to, že o takých užitočných veciach nikto iný neohlási sa na sneme, len vaši ľudoví ablegáti? A prečo je to vôbec, že sa o vás predtým jakživ nikto nechcel starať? Kto vám držal shromaždenie? Kto hájil vaše práva volebné? Kto dal vám do ruky poučné spisy a noviny? Kto zastal si za vašu nábožnosť a vieru? Len sa vzpomätajte, či nebolo všetko pred ľudovou stranou akoby mrtvo u nás? Nikto neznal nič o panských fígloch, a ten ľud nevedomý len trpel a trpel nevinne a hynul, a na újmu jeho bohatli bez všetkej práce kadeakí chytráci! Či nie je to tak?

A ešte vám voľačo pripomenieme. Ako už viete, volebné právo vaše zase len habú vám popisujúce kommissie. Keby nemali ste svojich ľudových ablegátov, orabovali by vás zase len o to právo, lebo krome našich vyslancov nikomu nepríde na um, ohlásiť sa za vás. No ale za to sú tu vaši ľudoví vyslanci; veru tí nedopustia takej nezákonnosti, a zase len s radosťou oznamujeme vám, že tým liberálom aj v tejto veci prejdeme cez rozum. Už sa p. dr. Ernszt ohlásil na sneme o tú vec, a krome toho vyjednáva sa aj súkromne s ministrom, a sú isté výhlady na to, že si oratujeme svojich voličov. Minister nám musí svedomite prísľuhovať pravdu, síce všetci ľudoví vyslanci do jedného postavia sa do rozhodného boja na sneme za to vaše hlasovacie právo.

Drahí Bratia ľudáci! Keď zkusili ste, že tyranského Bánffyho len ľudová strana vedela zrútiť, že zákon nový volebný len ona previedla, že odanenie bursy len jej možno ďakovať, a keď vidíte, že najnovšie tiež veľmi pekné, áno neočakávané úspechy korunujú namáhania vašej strany ľudovej: čo z toho teda nasleduje? To zaiste, aby každý okres ľudový úprimne tešil sa s nami! To, že jestli kto bol ľudákom, aby odteraz bol ešte storáz tuhším. To, aby každý, koho bieda tlačí, pristúpil hneď pod zástavy vašej strany ľudovej, lebo spása ho len tu očakáva.

«Neni ten, kto by sa ľúbil všem», hovorí

porekadlo, a tak aj proti vašej strane ľudovej mohol by dakto nadhodiť jedno-druhé. Ale rozumný ľudák vie, že jestli strana naša má byť politická, nuž musí sa aj dobre rozumeť tomu a pokračovať musí vo všetkom politický. Ona, ako strana ľudu celej krajiny, nesmie vzdávať sa svojich ľudobranných zásad k vôli niekoľkým (evanjelickým) ľudomilom, ktorí radi by sa hnať za menej významnými otázkami. Sme toho presvedčenia, že jediný možný základ ľudobrannej politiky je len jeden, asíce: pomáhať ľudu ustavičným bojom od hmotnej biedy, a pozdvihnúť ho z duševného otroctva, aby nezahrávali si s ním kadeakí loptoši ako so zverom, nemajúcim žiadnych práv ľudových.

Polož teda každý ruku na srdce a spytuj sa svojho svedomia: Bojovala a bojuje strana tvoja za dobrobyt ľudu a za práva i osvetu jeho? Odpovedať musíš: áno, bojovala veru a to so skvelým úspechom! Bojoval krome nej iný podobne? Odpovieš: nikto nikedy!

Vzdychni si teda z hĺbin srdca, snímaj kloúk s hlavy a odriekaj zbožne: Bože nám pomáhaj, aby len tá kresťanská strana ľudu čím väčšmi zmocnela, a čím väčšmi pokročila v svojich úspechoch!

Pán Boh nám to uslyš!

E.

POLITICKÉ CHÝRY.

Nový minister obchodu

V politických kruhoch udržuje sa chýr, že za nového ministra obchodu vymenovaný bude dr. Franc Nagy, štátny sekretár v tomže ministerstve a že jeho vymenovanie za ministra úradný časopis uverejní ešte tohto týždňa. Ovšem tento chýr nenie ešte zaručený.

Zničený mandát.

V okrese pätihradskom (Pécsvárad) bol zviazil liberál Desider Egry proti ľudákovi Michalovi D. Vedella. Voľbu ľudáci napadli a Kuria nariadila vyšetrovanie. Na základe toho pojednávalo sa teraz u Kúrie o jednotlivých prípadoch, kde mal Egry zakupovať hlasy voličov. Kúria dala odprisahať aj Egrymu, či podplácal. Tento odprisahal, že veru nepodplácal, len jednému voličovi bol sľúbil 2 zl. na trovy a tiež tolko bol sľúbil ešte 5—6 vo-

ličom. Po tejto prísaha sl. Kúria vyriekla súd, asíce, že voľbu Egryho zrušuje, lebo on sám prisahou potvrdil to, že podplácal a spolu odobrala mu právo hlasovať alebo voleným byť na jeden rok.

Habanie hlasovacieho práva ľudákov.

Tak sa zdá, že niektorí páni hlasypopisujúcich výborov ešte vždy majú divokú chuť zahrávať sa s trpezlivosťou ľudu. Zákon sem, zákon tam, oni si pokračujú ďalej tak po bánffyovský a nivočia rad-radom hlasy našich ľudových voličov. Zvlášte z Liptova, Trenčianska a Nitry ponosujú sa nám pre to nivočenie hlasov. V senickom okrese a v žabokrekskom volebnom okrese pokračuje to už všetky hranice. V tomto poslednom vynechali nám asi štyristo hlasov, všetko ľudových. Nech sa páči potom tárať o zákone, právach a spravodlivosti! Uvidíme však, čo vykoná proti tomu p. ministerpredseda Széll, keď sa tak bol už nieraz a aj naposledy vystatoval, že ako on potresce násilníkov. Ale obávame sa, že od toho trestu ministerského nebude veľmi hlava boľef tých židovských naháňačov. Veď tu sa jedná len o sedliacké haleny. Keby to bola reč o poľnej zvery, to by bolo čo inšie. Škodcov poľnej zvery, svobodno zarazíť bárskomu tam, kde takého škodcu-dravca dolapíš. Aj divých bravov oškodujúcich ťa môžeš zmárniť kedykoľvek. Ale o ľud sa mocní panáci nemajú kedy starať. Keď utrhne tvoje dieťa nezralého ovocia cudzieho, máš sa naplatiť, ba ešte ťa aj zatvorí ak bys neplatil; ale lupičov svobody a práva občianskeho nechávajú bez trestu. Pekná svobodomyseľnosť! Na ten spôsob budeme musieť žiadať, aby nám radšej z Illavy posielali hlasy popisujúce komissie.

Vzbury v Rusku.

Posledné udalosti v Rusku nezostali bez účinku na nižšiu triedu obyvateľstva. Ako vzdelanejšie vrstvy pohly sa proti utlačovateľom slobody, tak i sedliactvo hýbe sa teraz proti svojim pánom. Z Petrohradu totiž oznamujú, že v pultavskej gubernii vypukla opravdová agrárna revolúcia. Mužikovia podpaľujú a pustošia statky svojich pánov. Dosavád mimo panstva mecklenburgského kniežata v Kurlovsku spustošili triašesťdesiat majetkov. Vojsku ktoré je vyslané na nebezpečné miesta, sedľaci sa neprotivia, ale akonáhle vojsko odíde, pustošia ďalej. Medzi sedliactvom je mnoho agitátorov revolučných strán.

Demonštrácie Finnov, ktorých ruská vláda zbavila všetkých práv, v Helsingforse, hlavnom meste Finnska dosiahly takých rozmerov, že celú posádku z Wyborgu poslali do Helsingforsu potlačiť vzburu. Krem toho z Petrohradu na 20 vagonoch viezli vojsko do Finnska.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Boli sme sa v minulom čísle zmienili, že vláda žiada si ďalšiu indemnitu (čo je toto, o tom sa dočítate v predošlom č.) Ľudová strana nemá príčiny povoliť vláde

ďalšej indemnitu. Preto aj *dr. Ernszt* v mene strany osvedčil, že takúto indemnitu strana naša neodhlasuje vláde, už i preto nie, lebo v administratívnych úradoch pokračuje sa v nezákonnostiach práve tak, ako to bolo pod Bánffym. Upozorňuje ministra, že na horných stranách Uhorska zase len nivočia hlasy ľudových voličov. Teraz ešte nechce o tom viac hovoriť; lebo o nápravu týchto nezákonností sa už strana uchádzala ministromi.

Ministerpredseda Széll poznamenal, že voličov je teraz viac ako bolo predtým. Ak sa dozvie o nezákonnostiach, prísno zakročí proti tomu.

Veľmi podarene rečnil k rozpočtu pravosúdia ľudák *Simonyi-Semadam*. V jeho dlhej reči zaoberal s mnohými nedostatky nášho pravosúdia. Tak o zákone zmenkovom, o zdľhavosti súdobného pokračovania, o obchodnom zákone, menovite o svobodnom priemysle, ktorý zničil nám početných malých priemyselníkov. Jeho reč vzbudila veľkú pozornosť aj na protivnej stránke a veru všetky časopisy písali o nej s uznaním.

Buzáth, ač je nie juristom, prehovoril predsa k rozpočtu, asíce z ohľadu na rozpasené úžerníctvo. Strašnými príklady dokazoval, ako pustošia ubohý ľud rusinský a hornouhorský niektorí úžerníci, a to len preto, že zákon je tak neurčitý že sa nedá proti tej úžere s istotou vystupovať.

Ján Molnár rečnil v záujme zmeny zákona o ekzekúciách. Národ možno stálym a vytrvanlivým učiniť len na základe malých gruntov hospodárskych, dnes ale sa tieto malé grnty neprestajne drobia, menia, predávajú a ekzekvujú, tak, že veľká čiastka z nich prechádza do rúk nespoľahlivých, nenárodných. Ostatnie krajiny už od dávna zaviedly také zákonné ustanovenia, ktorými možno zachrániť malé grnty proti úžerníkom. U nás len my, ľudová strana bojujeme za podobné uzákonenia, ale žiaľ Bohu, doteraz stretáme sa vždy s hluchými ušami. Z príležitosti pojednávania o zákone ekzekučnom, mám česť teda nasledovný návrh predostrieť et. snemu: «Et. Snem upravuje vládu, aby podala čím skorej návrh zákona o minimume gruntu, ktorý ekzekvovať nemožno, a aby vzalo do zákona o ekzekúciách nasledovné:

Zákonom dľa stolíc ustálil sa majúci minimum gruntov, ako aj k obsiahaniu tohoto potrebné náradia a stado, tojest: dva kone, abo dva voly, jedna krava, abo štyri ovce, ači štyri kozy, všetek krm a slama, všetky hospodárske stroje, sejivo roku budúceho a všetky tie potraviny, ktoré sú ku udržaniu rodiny až po najbližšiu žatvu bezpodmienečne potrebné, ani pre zaostalosť porciou. ani pre iné dlžoby popísať a odlicitovať nemožno.»

Spomenul ďalej terajší zákon ekzekúcií a o vymienených predmetoch z pod nej (ako to v úrodnom článku uvádzame), ale v skutočnosti sa z toho nič nezachováva. Pán minister mohol by nadhodiť, že prečo nepoužijú patriční chudobní právnej cesty proti tomu. Nuž et. pán minister, veď tí chudáci nevedia, ani o tom, že ekzekútor nesmie všetko zprevádzaf, a nevedia ani jako a na koho sa treba obrátiť. Preto odporúčam moj návrh.

Na známost'.

Zpomedzi tých, ktorých bola kraj. vzájomná poisťujúca spoločnosť (orsz. kölcsönös-biztosító-társaság) zapravotila pre náhradné poplatky a ktorýchž záležitosť sme my prevzali, viacerí zpytovali sa už, ako to stojí s jejich pravotou. Aby sme nemuseli, bo by sme ani nestačili, osobitne každému odpovedať, týmto dávame na známost' všetkým, že vyjmúc jedného-druhého, ktorí opozdile poslali nám pravotárske splnomocnenie, — náš pravotár šiel na pojednávanie každej stránky našej a urobil pokroky, ktoré byly potrebné. Doteraz však ani jedna ešte pravota nie je zakončená. Keď ktorá kedy zakončí sa, patričnú stránku potom upovedomíme o výsledku.

Vážné je vedieť.

Budapešť, 8-ho apríla.

Poneváž práve teraz je čas tomu, o čom hovoríť chceme, teď nasledovným vysvetlením, poľahke upozorením chceme poslúžiť.

Právo svoje voličské, ači to, aby kto dľa práva dostal sa do soznamu voličov, má každý trikrát do roka príležitosť si previesť. A síce 1. pri zostavení menoslova voličov skrze popisujúce kommissie, 2. pri prvom a po 3. pri druhom uverejnení menoslova voličov.

Poďme radom!

I. Popisujúce kommissie, ktoré poverené sú, aby opravili menoslov minuloročný voličov (tojest, aby z neho vytreli tých, ktorí stratili právo volebné a tiež aby vpísali doňho takých, ktorí stali sa voličmi) práve teraz účinkujú po celej krajine, tojest v mesiacoch *marci a apríli*. Že kedy prevádzajú to popisovanie v jednotlivých obciach, to povinné sú obvyklým spôsobom na všeobecnú známost' dať. Všetci tí, ktorí majú právo byť voličmi, alebo sú už aj skutočne nimi, môžu sa dostaviť pred popisujúcu kommissiu a tu sa zpytať, zdáľiž sú vpísaní do menoslova voličov, a jestli by neboli, môžu ústne predostrieť žiadosť svoju, aby do menoslova voličov vpísaní boli, alebo jestli by vynechaní boli, môžu predostrieť svoje proti tomu námietky. Tých, ktorí boli už voličmi, ktorých však pre jednu alebo druhú príčinu vynechali, povinná je popisujúca kommissia o tom vynechaní písomne upovedomiť, podotknúc spolu aj príčinu, že prečo tak urobila. Jestli volakto nepošiel pred popisujúcu kommissiu a neudal svojich príčin ústne, či už bol predtým voličom a vypadnul, a či nebol ešte, ale nárokuje si právo volebné, môže si právo svoje upraviť pri prvom uverejnení opraveného menoslova voličov.

II. Toto prvé uverejnenie (ktoré tiež obvyklým spôsobom musejú na známost' dať) deje sa každý rok od 5.

do 15-ho mája. Za týchto desať dní všetci tí, ktorých popisujúca kommissia upovedomila o tom — síce s odôvodnením, — že ich vynechala, taktiež aj tí, ktorí majú síce právo byť vpísanými do menoslova, ale v uverejnenom tom menoslove nenachádzajú sa, môžu si upraviť právo svoje takým spôsobom, že reklamáciu svoju, upravenú na ústredný výbor (központi választmány) a opatrenú dokazujúcimi právo svoje prílohami u predstavenstva toho mesta alebo tej obci, proti menoslovu ktorej reklamujú, v malých obciach ale u patričného okolného notariátu písomne zadajú. Tieto reklamácie sú osvobodené od kolkov, jako aj potrebné k tomu prílohy, ktoré sú povinné vydať bezplatne tie predstavenstvá, od ktorých si ich zaobstarat treba.

Poznamenat' nůtno, že dotyčne seba môže každý reklamovať, krome toho v tom okrese, do menoslova volaktovej obci ktorého je vpísaný, má právo každý reklamovať proti menoslovu pre vynechanie alebo nesprávne vpísanie do menoslova bárskeho iného. Reklamácie majú sa podať písomne, a v jednej reklamácií môže sa udat reklamovaných práv i viacero osôb. Na žiadosť reklamujúceho musí sa vydať o zadanej reklamácií certifikát. — Z týchto príčin prosíme *vp. duchovných*, aby ráčili v mene svojich snád nesprávne vynechaných *veriacích* reklamovať, lebo jednoduchí občania nepriam rozumejú tomu spôsobu a práve preto týchto posledných prosíme zase o to, aby nesťažovali si, jestli sú vynechaní, s písomným upovedomením toho na svojich duchovných sa obrátiť, ktorí potom posúdia, zdáľiž sú nesprávne vynechaní a jestli by tak bolo, postarajú sa na horeopísaný spôsob o nápravu ukrivdeného práva.

III. Výroky ústredného výboru, pofahujúce sa na reklamácie, pri príležitosti opravenia menoslova každý rok medzi 20. a 30-tým júlom musejú sa na verejnosť dať (vyvesiť) po pravidelnom ohlásení toho. A toto je to horepomenuté druhé uverejnenie. Každý taký výrok: a) s ktorým volaktorá reklamácia odmrštila sa, alebo b) s ktorým nariadilo sa vynechať daktoré meno, má sa dorúčiť tomu, na hlas koho sa ten výrok vsťahuje. Tí, nad reklamáciou, ktorých ústredný výbor rozhodoval, majú behom 10 dní, nasledujúcich po uverejnení menoslova medzi 20. a 30. júlom, — tí ale, ktorým doručené byly tu pod a) a b) spomenuté výroky, majú behom 10 dní, rátając od doručenia, na Kráľ. Kúriu upravené reklamácie svoje ku predsedovi ústredného výboru zadať. Táto reklamácia má sa tiež písomne zadať a k nej môžu sa pripojiť aj nové prílohy.

Toto sú tie tri spôsoby, ktorými môže si dakto právo svoje volebné zabezpečiť, i preto snažne prosíme našich privržencov, by na stráži boli a nezameškali si ratovať svoje právo volebné.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na Kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Nasledujme dobrý príklad.

Torontálska stolica má okolo 600.000 obyvateľov, veľká ich čiastka boli Srbi. Pri panujúcich pomeroch a pri nestaraní sa o srbský ľud, veľká márnomyseľnosť a trochu záhalčivosti prispeli k tomu, že tento ľud hmotne upadol, z krajiny sa vysťahoval a jeho miesto zaujali Švábi, ktorých je dnes v Torontálskej 270.000 (Slovákov je 20.000.) Sami Maďari sa až zľakli tohoto čísla. Neujde mnoho času a Banát bude celý nemecký. Tak to vyzerá aj v Báčke, ba možno povedať, že ešte horšie. Švábi kupujú úrodnú banátsku a báčanskú zem nie len od Srbov, ale aj od Maďarov, len od Slováka nemôžu nič kúpiť.

Srbskí roľníci, aby na svojej dedovizni sotrvávali a udržali sa mohli a aby sa zachránili od kadejakých úžerníkov, prišli na zvláštnu myšlienku samoobrany.

Zakladajú po dedinách takzvané «Zadruge» alebo «Družstvá». Stanovy nepotrebuje a tak ani s vrchnosťami nemajú do činenia, najviac ak dajú si smluvu od slúžnovského úradu potvrdiť. Družstvo toto pozostáva z desiatich údov a každý zaplatí raz navždy dvadsať korún. Za tieto peniaze kúpia si alebo vezmú do prenájmu zem — najviac pod kukuricu — túto spoločne obrobia, na druhý rok, ak Pán Boh požehná, kúpia si ešte raz toľko a možno aj dva rázy toľko zeme, ktorú vždy spoločne obrábajú a tak to ide za päť, poťažne aj desať rokov. Družstvo volí si zpomedi seba najrozumnejšieho hospodára za «gazdu», tento zapisuje si príjmy a výdavky, určuje čas k práci a povoláva k sebe členov na spoločnú poradu.

Keď si družstvo toľký obnos shromaždí, že môže si kúpiť 30—40 jutár zeme, ďalej nejde a za zvyšujúce peniaze nakúpi si mladého statku, ktorý medzi údov rozdelí do opatery, dá im potrebný krm (kukurica), keď statok dorastie, predá sa a nakúpi sa zase mladší. Keď teda desať domov odkladá mzdu svojej práce a zásluhu za opateru statku, nasbierajú sa tisíce.

Zo spolku môže vystúpiť úd, kedy chce, a dostane svojich 20 korún nazpät, za prácu nič.

Družstvo môže vytvoriť úda pre nestatočnosť, lenivosť — čo sa ale temer ani nestáva — a vyplatí ho práve tak, ako toho, ktorý vystupuje z družstva.

Družstvo určí istú summu z čistého zárobku na knihy a časopisy; kupuje na ukážku svojim údom po jednom kuse hospodárske stroje, lepšie pluhy.

Družstvo, že by jeho údovia nešli k úžerníkom, dá im v čas potreby obilia, ktoré sú povinní už či v peniazoch alebo in natura s malým úrokom prinavrátiť.

Čardáky, alebo, ako ich v Banáte volajú, hambáre, spravia si spoločne, tak že každý úd dá jednaké množstvo dreva; laty a skrydlice kúpia sa zo spoločného majetku.

V neďalekej malej srbskej obci Idvore je šesť takýchto družstiev a, môžeme povedať, všetky dobre stoja. Najstaršie, päťročné, stojí nasledovne: Má 85 kusov statku, vzalo do prenájmu a napred vyplatilo na päť rokov 35 kajastrálnych jutár zeme, má 12-siahový čardák alebo hambár kukurice plný, tak že ich majetok dnes z 200 korún — okruhlým počtom rieknuc — obnáša okolo 10.000 korún. K tomu mravná výhra je veľká, chránia sa krémy a záhalčivosti, čítajú užitočné knihy a svojské časopisy; sú to ľudia statoční, rozvažití, pracovití a čistotní, ešte aj v obleku líšia sa od svojich spoluobčanov.

Rozmýšľajte, drahí rodáci, najmä pp. farári a učителиa, nad cieľom takéhoto družstva a prídete k tomu presvedčeniu, že ľud, keď vidí ovocie svojho groša a práce, nepôjde preč, ale zostane na svojej dedovizni, stane sa každý, ako tí Idvorci, statočným, rozumným, poriadnym a vynikajúcim hospodárom.

Albert Martiš.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 44.

Zo zbierky Petra Reiffersz po 30 hal.: Ondrej Dik, Chorvát ml., Ján Kreisner, Matej Mišik, Schweizer, Ján Čješko, Jakub Slovák, Ján Kufa, Jozef Maleho, Ján Trasoň, Katarina Švábik, Jozef Pukaj, Pndrej Vrlík, Ján Polnus, Jozef Polnus, Franko Mikulka, Matej Koškár, Ján Škander, Katarina Chovan, Maria Dančo, Ondrej Jaroš, Jozef Bražina, Matej Kurta, Ján Trasoň, Ján Gašper.

Po 40 hal.: Jozef Gašper, Matej Straka, Karol Strnisko, Ján Balko, Maria Svatý, Katarina Czupa, Ondrej Czupa, Zuzanna Matač, Ján Žihlavnik, Jozef Zubay, Anna Tufčička, Matej Bočka, Ján Janky, Ondrej Jarina, Ondrej Bobko, Jozef Strnisko, Anna Šušoréni, Anna Fogel, Anna Dudak, Jozef Rožtek, Maria Nechaj, Ján Švindra, Jozef Koma, Ján Koma, Maria Piroh, Maria Ondruš, Jozef Izák, Matej Franko, Ján Ziara, Ondrej Pukaj, Juro Pukaj,

Ján Pompáš, Ján Hrmien, Svatý, Ondrej Lelek, Ondrej Dvoršák, Jozef Brvenik, Jozef Straka, Jozef Palovič, Jozef Dvoršák, Ondrej Sajdak, Ján Lapitka, Lipovský, Jozef Peter, Pavol Peter, Pavol Kufa, Peter Deort, Pavol Macko, Ondrej Czimborányi, Ján Lacko, Ján Letko st., Jozef Czuper, Ján Kurilla, Ján Letko ml., Ján Kaša, Tomáš Koberec, Ondrej Štúr, Ján Krupa ml., Jozef Lisý, Juraj Sikora, Janček, Jozef Tvardžik, Ján Peter, Ján Grus, Jozef Gallo, Adolf Vagner, Jozef Straka, Jozef Belko, Ondrej Dvoršák, Jozef Gašper, Ondrej Kiša Krupa, N. Kocurek, N. N., Jozef Foltín, Jozef Čješko, Ondrej Gajdoš, Ján Gajdoš. Spolu číslo 1—43. **4659 korún 12 halierov.**

Božské Srdce Ježišovo, daj aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

Neznabožstvo v umelstve.

Tak ďaleko sme už prišli, že nie len veda, jako: silozpyt, lučba a múdroslovie zapierajú nauky vyjavenia a usilujú sa vyvrátiť učenie Kristovo, ale ešte aj ten najvýbornejší dar Boha, umelstvo, sa od svojho Stvoriteľa odvracia. Však ale, keď Boh volakoho týmto darom obdaril, mala by byť prvá a najsväčšia povinnosť jeho, tento dar svoj na chválu Pána upotrebiť. Nie ale jako to mnohí umelci robia, že tento svoj dar upotrebia na zpusozenie chvály a slávy darovateľa. Lebo sú umelci, ktorí zotrávajú v službe nemravnosti a smyselnosti, a nehanbia sa svoje nemravné obraze, sochy celému svetu ukazovať, jaké som ja sám na svoje oči nenadále zazrel musel v jednom svetochýrnom meste. Takýto umelec si myslí, že umelstvo je povolanie ku službe neznabožstva, nemravnosti a nihilismusu. Nemysleli ale takto umelci stredoveku, ktorých do včulku ešte neni v stave žiaden novoveký moderný umelec dosiahnuť. Nechcem spomínať Fra Angelico-ho, ktorý svoje sväté obraze na kolenách klačiac maloval, ani Fra Bartolomea, ktorý sa vždy pred i po práce vrúčne modlil. A včul sa nachádzajú takí bezbožní a neveriaci umelci, ktorí najhlavnejšie pravdy viery nohou šliapu, a usilujú sa tie večné pravdy povyvrať.

Úzkostlivým srdcom sa môžeme teda pýtať, kde nás toto privedie, keď už aj štetec v ruke umelca dýkou sa stane, aby odobral život nášho najcennejšieho pokladu, najsvätejšej našej viery? Kde to privedie, keď sa celý svet raduje tomuto opovrhnutiu viery? Miesto že by sa povzbúril proti takému umelcovi, ešte ho vavrínom vyznačí!

Jaký toto vezme koniec, keď už nielen pri vedeckých stoloch, v knihách, v divadlách a v školách bičujú a znova na kríž pribíjajú Krista, ale ešte aj umelstvo, ktoré je povolanie na chválu Stvoriteľa, aj to sa oproti Nemu búri?!

Doista tieto znaky len povolávajú na nás ten strašný deň, deň hnevu Pána! O. I. študujúci.

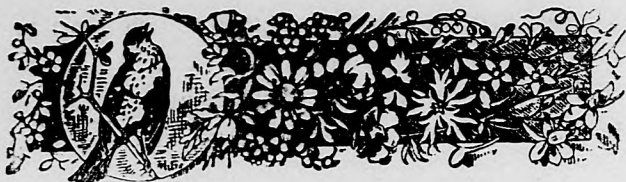
Osud vystahovalcov.

Vo veľkom záplave vystahovania sa do Ameriky, azda žiadna stolica neberie toľkú účasť, ako práve Spiš. Z Levoče sdelujú, že zo Spiša vystahovala sa do Ameriky už päťina obyvateľstva. Behom posledných troch rokov opustilo totiž Spiš 30.000 ľudí. Mnohých vábi k vystahovaniu medzi inými aj tá okolnosť, že poniektorí posielajú domov z Ameriky pekné groše, z čoho ľudia uzatvárajú, že človek potrebuje len ísť do Ameriky a už je v hotovom raji. K takémuto šťastiu príde však azda len každý tisíc, ostatní ostanú v cudzine zobrákmi, ako to píše z East-Pittsburgu jeden uhorský mladík, menom Sziget, ktorého riadky sú hodné povšimnutia. «Behom poldruha roka môjho pobytu v Amerike — píše — som dost zkusil o tunajších pomeroch. Znam základne Severnú i Južnú Ameriku. Nech nikto neverí nesvedomitému lákaniu vystahovaleckých agentov, pretože títo ľudia Ameriku nikdy nevideli a pomery len preto opisujú v ružových farbách, aby sprostredkovaním lodných karát pre oklamáných ľudí prišli k dobrému zárobku. Tí, ktorí nevedia anglický alebo nemecký, vrhnú sa vystahovaním do nesmiernej núdze. Na samé cestovanie vyjde vystahovalcom celý ich majetok. Prítom všetkom vystavení sú tomu, že ich vezú za more na lodach pre hovädá. Pri vysadení na breh dľa tunajších zákonov cestujúci musí preukázať 200 dollárov (1100 korún), ktorých ak nemá, nútený je dať sa vymeniť zdejšími agentmi, ktorí ho potom odvedú do niektorej železnej alebo uheľnej bane, kde musí cez celý svoj život pracovať ako hovädo a odkiaľ niet viac vyslobodenia. Priemerne najhoršie polozenie majú v Amerike roľníci. Ponevadž tu každú jemnejšiu prácu vybavujú strojmi, robotníckym rukám ujde sa len ordinárnejšia práca, ktorú potom aj najhoršie platia. Aj to je len klamstvo a humbug, že roľníci dostanú zdarma pozemky, pretože pozemok len po 10 rokoch prejde do vlastníosti roľníkovej, zatiaľ všetkú úrodu musí predať štátu. Ale keby sa aspoň tá zem dala obrobiť! Ale vydelených zdarma pozemkov za desať rokov ani sa len pluh nechytí, čoby sa ten úbohý človek krvou potil.»

Púť do Maria Cellu.

Z Trnavy (Nagy-Szombat), pohne sa processia do Maria Cellu 5. mája. O 6. hodine ráno bude sv. omša za pútnikov. O 12. hod. napoludnie sadneme na železnicu a povezieme sa do Prešporka. Z Prešporka pojedeme peši až do Maria Cellu. Vodcom procesie bude Ján Tibenský, ktorého poveril veľkomožný opat-farár trnavský.

S hlbokou úctou Michal Szonpka v Trnave.

BESEDNICA.

Lov na opicu.

Ktosi kdesi v Americe
 Žiadal zmocniť sa živej opice.
 Hádajte pak, čo trieli,
 Aby prišiel ku cieľi?
 Meria sa snáď s obludou
 Hbitosťou svojich údov?
 Behá za ňou štrkajú
 Retiazkami prez háje?
 Nie tak!
 Ani neobracia na ňu zrak;
 Len kabát pred ňou navlieka,
 Potom ho pohodí a uteká.
 Opica keď to zočí,
 Hneď skočí.
 Porve kabát s rýchlosťou,
 A oblečie s radosťou,
 Napodobňujúc človeka.
 Tento vtedy vyskočí zo zálohy.
 Opica chce prelaknutá v nohy.
 Ale, zamotaná do kabáta,
 Nemôže a darmo vreští jata.

*

Tak vodí sa národom opičím.
 Ktoré sami nechcejú byť ničím.
 Pre cudzie kabátky
 Prichodia o slobodu i statky.
 Mravnia klestí
 Skutočnej vždy poroba cesty. *Záborský.*

Ako stal som sa juristom.

Roku 1891. po mnohých lejach zasvitnul napokon krásny deň. Slniečko jagalo sa v kráse svojej, keď sa rozhodlo nad terajším mojim osudom.

Pri rieke «Orava» leží dedinka Podbjel, kde mojich milých čitateľov chcem zaviesť.

Dedinka zo samých drevených stavov pozostáva, ktoré ako vajce k vajcu sa jeden druhému podobajú. Len jeden domček robí výnimku so svojim malým priestorom. Vnijdme dnu. Celé náradie pozostáva z jedného stola, dvoch ku stene položených lavíc, ktoré zároveň i za postel slúžia a niekoľko na stene visiacich svätých obrazov.

Mňa, jako nejakého levítu, bosého v dlhej košeli najdete sa na zemi baviť, pokým mať moja so slzami v očiach bratovi voľačo hovorí, že tak sa mi drží synku

môj, ako som ti povedala, bo vieš, že kto sa Pána Boha nespustí, toho ani Pán Boh neopustí, a len píš, ako sa ti vodí pri tej vojenčine.

Na druhý deň donesú nám akúsi pamätnú knižočku, hádam do daru, že mať jedného driečného vojaka vychovala; obálka bola belasá, a keď ju mať vzala, slzy sa jej zaiskrily v očiach, tak, že pohľad na ňu i vo mne mimoriadny dôjem urobil.

Bola to daňová knižočka, na ktorú len vždy platiť treba, kým jest z čoho, keď ale niet, prinde exekútor a soberie všetko krome žobráciej palice.

Tedy niet sa čo čudovať, že horké slzy porosily líca mojej matky, tým menej, bo pohľad na malého chlapca, ako už na mňa, preniklo jej materské srdce.

Brat už slúži v Trenčíne, porcie treba splatiť, a niet z čoho. V tejto opustenosti nebolo inšej rady, jako mňa bez ohľadu na mladost — mal som 10 rokov — k súsedovi za pasáka dať.

Táto vec, hoc ak milerád som bol poslúchal, mi jakosi ťažko padla, tým viacej, bo nijak som si nevedel predstaviť, prečo sa ma mať chce sprostit.

Časom som sa už spriatelil počínal s položením svojim, keď raz, ako tak ovce pasiem, zpoza chrbta príde ku mne jeden pán, ktorého som zprvu za čiernokňazníka považoval, bo tí sa zvykli nenazdajky pastierom zjavovať. I pýta sa ma:

— Chlapče, vieš sa modliť?

— Ako by nie, pán veľkomožný!

— Zkadiaľ vieš, že som ja veľkomožný pán?

— No len ztadiaľ, bo máte zlatú retiazku, jakej ani náš pán učiteľ nemá.

Na toto sa usmial, a keď mi dal groš, ďalej šiel bez toho, aby som ho bol zrakom nasledoval, bo radosť nad grošom ma v tom prekážala.

Sotva že sa vzdialil, opanovala ma túžba: ach keby som ja takým pánom bol, ja by som sa tiež pýtal chlapcov: chlapče, vieš sa modliť? a vtedy by som nie groš, lež šesták dal.

Čím viacej som sa zamyslel, tým väčšmi sa vzťahovala túžba vo mne po panstve, a ponevác ináčej som sa pánom stať nemohol, nasbieral som hodne črepov, z nichž zrobil som malé kolieska, ktoré potom medzi kamarátmi som rozdával.

Asi o týždeň, ako sa tak bavíme pri ovciach, zase príde akýsi pán. Ja som ho hneď poznal a ďalej som rozdával svoje črepové mince, až kým sa nás nespýtal: Chlapci, čo robíte?

— Bavíme sa — bola odpoveď — ja som veľkomožný a títo sú chlapci, ktorým diškreciu rozdávam.

— Nuž a zlatá retiazka kde-že je? Na čo som mu šnúrku ukázal, na ktorej zaverák visel.

Teraz — možno že pre túto smelú odpoveď — som desiatnik dostal, kým ostatní po groši.

— Veľmi pekne od teba, len škoda, že je to nie skutočnosť, vtedy by bol vopravdu pán z teba.

Jaknáhle odišiel, zahrúžil som sa do myšlienok: vtedy by bol pán z teba . . . a či nemôže byť? . . . horký

nie! . . . ako? . . . no len dajako, ináčej by to on nebol povedal . . . predsa . . . čo predsa, veď on povedal, vtedy by bol pán z teba . . . myslím, že áno! . . . nemožno . . . ja pastier . . . nič preto, však dobre videl, čo som . . . vtedy . . . hm, hm . . . ale kedy? škoda že som sa ho neopýtal.

Aha! vtedy, keby si poznal určenie človeka. Chvála Pánu Bohu. Určenie každého človeka je, veľké ciele dosiahnuť, ktoré by nie len jednotlivcov, lež i menšie-väčšie vrstvy spoločenstva oblažovali.

Takto rozlúšťiac otázku, pokojne som sa vrátil s ovečkami, veď už ani najmenej pochybnosti nebolo, aby som sa pánom stal. Hneď som oznámil gazdovi, že ja pánom chcem byť, a preto zo služby s týmto vystupujem. On, pravda, sa len díval, lež ja som na to nič nedal.

Jako som do dverí vstúpil, mať sa zlakla, a na skutku pochytiac ma za ruku bežala ku susedovi, či som čo neprevinil. Zprvu si to myslela, že som musel šíalené huby pojiesť, a preto sa mi nič nestalo. ináčej by som bol i nákončia okúsil.

Keď i na ďalej len to jedno som prizvukoval, počínala sa obávať. Darmo som vykladal možnosť, odvolávajúc sa na Dávida, ktorý z pastiera sa kráľom stal, kdežto ja len jednoduchým pánom chcem byť. Krem toho ešte mnoho inšich dôvodov som predniesol, lež ona nič necheela vedieť, krome, že som celkom rozum stratil, a jako taký, aby som niekedy neutiekol, keď kde šla, vždy ma zaprela.

Tak sa stalo, že i v ten už spomenutý deň ma tiež zavrela, čo som ale ďalej znieť nemôhol; preto, na ktorú myšlienku doteraz som ani nepomyslel, tú myšlienku previesť som sa odhodlal.

Jeden okamih, a som už cez kuchynský oblok na svobode. Klátil som sa, lež hlas «uteč» zvíľazil. Od strachu a prekvapenia cele zadychčaný som blúdil, až som na posledý k brehu Oravy prišiel, kde viac pribitých plti stálo.

Jako som zastal na brehu, rozmýšľajúc: ale teraz kde, ešte vždy rozvlnená rieka jednostajne hučala, ako by ma káraf chcela: no čo rozmýšľaš, či nevidíš, že tieto plte na teba čakajú? hneď sa ber na jednu.

Ja som poslúchnul, a prv, než by som bol vec rozvážil, odviazal som povraz. Priplava, jako čo by len na toto bola čakala, poskakujúc pochytila ma sebou.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Ctených našich čitateľov upovedomujeme, že terajšie číslo vyšlo na 18 stranách.

Nový biskup. Jeho veličenstvo kráľ opátovi a kanonikovi drovi Árpádovi Leopoldovi Váradyemu, triednemu

radcovi v ministerstve kultu, udelil titul sebenického biskupa. Dr Várady v ministerstve kultu už od šiestich rokov stojí na čele tej sekcie, ktorá vybavuje katolícku cirkevné záležitosti a on zastupoval ministra kultu aj pri tých poradách, na ktorých ministerstvo vyjednávalo s výborom katolíckeho autonómneho kongressu a so zastupiteľmi biskupského sboru.

Smrť bývalého španielskeho kráľa. Španielsky bývalý kráľ Franc, dedo terajšieho kráľa Alfonza XIII. na svojom statku v Epinay sur Seine zomrel v 80-tom roku života svojho. Zosnulý bol manželom španielskej kráľovny Izabelly II. a jako taký mal kráľovský titul. Do štátnych záležitostí nikdy sa nemiešal a odkedy sa roku 1870. rozsobil od svojej manželky, žil vo Francúzsku utiahnuto a zabudnutý.

Srbská bývalá kráľovná Natália prestúpila z cirkve pravoslávnej do cirkve rímsko-katolíckej. Priestup konal sa v jednom parížskom chráme za prítomnosti viacerých svedkov. — Z Belehradu oznamujú, že priestup exkráľovny Natálie veľmi bolestne dotknul sa jej syna, kráľa Alexandra, ktorý keď sa o tom dozvedel, udajne celý zronený zvolal: «Už aj matku som utratil!»

Slovenský Spolok v Pešťbudíne usporiada dňa 4-ho mája 1902 v miestnosťach bývalej strelnice VII., Rottenbiller u. 37/B. divadelné predstavenie spojené s tanečnou zábavou. Predstaví sa «Rozmajrin». Začiatok večer o 8 hodine, hudba cigánska. Vstupné za osobu 2 koruny, za rodinu (3 osoby) 5 korun.

Balón v novohradskej stolici. V tieto dni práve cez poľudnie sletel na prostred obce Zsélyi jeden balón, ktorý bol jeden z tých balónov, ktoré viedeňská vzduchoplavebná spoločnosť s času na čas púšťa tým cieľom, aby vyskúmať mohla trvácnosť balónov. Na týchto balónoch bývajú priviazané upozornenia vo viac rečiach, ktorými sa dáva na známosť, že kto takýto balón najde, aby ho nezkazil, ale aby ho poslal k menovanej spoločnosti do Viedne. Občania prečítali si to upozornenie a potom odovzdali balón na železnicu v Balassa Gyarmotách.

Do povetria vyhodená kasárňa. V Manague (Amerika) v tieto dni sprisahali sa proti vláde a tým začali, že tamojšiu kasárňu výbušnými látkami vyhodili do povetria. V nej nachodiacich 200 vojakov z čiastky zahynulo, z čiastky sa poranilo.

Bieda predstavená v číslach. O tom, aká bieda musela byť medzi tunajším chudobným ľudom, najlepšie svedčí výkaz toho ústavu, v ktorom každému, kto ta prišiel, dali krajec chleba. Minulej zimy od decembra do marca rozdali tam 2072.602 kusov chleba. Najviac sa rozdalo vo februári, v tom mesiaci rozdali 588.784 krajcov.

Nový vynález. Viem, že mnohí ľudia v týchto našich časoch vynachádzajú všelijaké veci a svet im za jejich vynálezy ďakuje; preto aj ja nižepodpísaný sdeľujem vec, o ktorej svet ešte nevedel a keď sa dozvie, bude mi ďakovať, že som mu to oznámil. Náš p. rychtár, jak veľmi schopný človek, ktorého nám Smolinčani už

zato závidia, vynašiel nový spôsob assekurácie. Totižto dal sa assekurovať a nemusel nič platiť zo svojich. Včul ľudia hrnú sa k nemu so všetkých strán a prosia o radu, aby im zvestoval nový spôsob assekurovania. On každému dáva radu a vypráva tajnosť od neho vynajdenú. Dozvedel sa o tom i pán podžupan, ale jemu sa to predsa neľúbí, lebo hovorí, že z obecnej kassy sa dať assekurovať ešte neni tak veľký vynález; a preto ho odsúdil na 150 korún k zaplateniu útrat vyšetrovania tejto firmy assekuračnej v Gbeloch. Odporúčam ju ja z *Kučerova*.

Mrazy, sňahy. Po celej krajine panuje od pár dní chladné počasie, ktoré má za následok mrazivé noci a hospodári majú veľké obavy, či to nebude škodiť nielen zahradám a viniciam, ale aj siatinám. Na viac miestach padol sňah.

Socialistický krst. V Bologni stalo sa, že socialisti vo veľkonočný pondelok prekvapili svet novou ideou. Krstili. A síce svojmu vlastnému idealismu zodpovedne — v červených farbách. Zvláštny tento krst konaný bol vo veľkej sieni domu robotníkov. Prišli tri matky, od hlavy po päty v krvo-červených šatách a priviedly so sebou trojo detí vyobliekaných v podobnom sviatočnom rúchu. Obrady započaly sa so slávnostnou rečou, ktorej predmetom bolo hanenie a potupovanie kňazstva. Po skončenej reči predstúpil jeden socialista a deti pokrstil vínom a hovoriac: «Ja vás krstím v mene Karola Maxa!» (Marx bol zakladateľom moderného socializmu.) Podobné potupovanie náboženstva spáchali socialdemokrati aj v Portomaggiore neďaleko Ferrary, kde v bielu nedeľu už na 30 deťoch previedli nový, socialistický krst v mene Karola Marxa.

Do Ameriky. Pri assentírke v Orave konštatovalo sa, že vyše tretiny desertérov z troch okresov a dve tretiny z okresu podzámočského vystaňovali sa do Ameriky.

Vyst'ahovalecká bieda. Akýsi agent, menom Peska, nahovoril 70 uhorských poľných robotníkov, aby išli s ním, že dostanú dobrú pácu. Odviedol ich až do Frankfurtu n/M. a keď im vylúčil peniaze, ztrati sa. Úbohí s veľkou biedou dostali sa na rakúsku hranicu a dňa 24. t. m. doviedli ich vyhľadovaných do Viedne. Odtiaľto idú vraj zakročíť diplomatickou cestou, aby oškodení dostali náhradu.

Hlad v stolici csikskej. V csikskej stolici, ako ztadať oznamujú, panuje všeobecná núdza. Sú obce, v ktorých ľud trpí hladom. Vláda dala rozdať medzi núdzu trpiacimi zdarma zemiakov a jačmeňa, aby biedu ako tak uľavila a ubohý ľud zachránila od hladu.

Zadusil sa mäsom. Z Viedne oznamujú: V nedeľu večer v Laudonovej ulici v jednom hostinci večeral klobučník Franc Pribil a náhle klesol na zem. Prehltol väčší kúsok mäsa, ktorý sa mu veru zastavil v hrtane. Hneď poslali pre ochrancov, kým však lekár došiel, bol nešťastník mŕtvý.

Staré dopisnice. Staré 4halierové dopisnice (korespondenckarty) koncom tohoto mesiaca ztratia svoju platnosť; pošta od 1. mája počnúc neprijme takéto do-

pisnice ani vtedy, keď bude na nich jednohalierová náhradná marka. A keď by niekto predsa poslal starú 4halierovú dopisnicu, tak zasielateľ alebo adressát povinný bude zaplatiť dvojnásobné porto jako pokutu. Od 1. mája do 31. mája staré dopisnice možno zameniť v úplnej ich cene pri poštových úradoch; neskôr pošta viac nezamení staré dopisnice. — Jedenhalierové poštové poukázky (postautalvány) starého vydania platné sú až do 30. júna t. r. Tieto možno do spomenutého dňa upotrebiť ale tiež len tak, ak sa na každú prilepí jedna 1halierová marka. Od 1. júla pošta staré poštové poukázky neprijme ani nezamení.

V stolytí tomto najvýtčejší a na povšimnutie hodný vynajdený, bezpochyby neprevýšený «**dvojnásobno-elektromagnetický križ R. B. N. 16867**». Radosť nám spôsobuje, keď jeden poďakujúci list môžem uverejniť, ktorý list jedna — bola nemocná — k vynálezcoví pánu Albertovi Müller, Budapest, V. ker. Vadász-utca 42/L poslala, ktorý nasledujúce znel: Mnohé roky som chorela, všetko možné som probovala, každý domáci liek som uživala bez toho, žeby veľkým bolestiam mojím bolo pomôžené bývalo. Ani jesť som už nevládala, žalúdok moj nič neprijal, ukrutné chrbtové bolesti, klanie, dýchacie ťažkosti, klopanie srdca, hučanie uší som trpela, od bolesti som celé noci nemohla spať. Všetko toto sa minulo a chvála nebesiam som zdravá. Jejich elektro-magnetický križ R. B. N. 86967 vyslobodil. Nech príjmu za jejich vynález moju srdečnú vďaku, lebo nekonečne šťastlivá som a od ukrutných bolesti som vyslobodená. — S úplnou úctou v Nemeckých-Zámkoch, Mária Wellinger, kupcová žena.

Pút' ku veľkému sv. Krížu.

3-ho mája h. roku sa bude konať pút' z chrámu pp. Františkánov (IV. okres). Pút' táto trvá dva dni, asice nasledovne:

V sobotu 3-ho mája pojde sa na železnici až po Dorog, a potom sa ide pešky asi 3 hodiny ku veľkému sv. Krížu.

V nedeľu 4. mája po vykonaní pobožností pohneme sa nazpät do Dorogu. Sadnúc na vlak, dorazíme o 4 hod. 35 minútách do Budapešte.

Cena železnice v III. triede 2 koruny, z Budapešte po Dorog a nazpät.

Vysvetlenie cesty dá spevár v chráme pp. Františkánov, v nedeľu ráno medzi 7—8 hodinou.

V Bpešti. 1. apríla 1902.

A. Rösler, spevár.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

S Prešova: Ján Eliaš a Juraj Vozarik sbierka 50 korún; zo Slovenskej Vsi: Andrej Tomáš a Ján Novajovský 12 kor. 52 hal.; z Košic: Ondrej Galik 80 korún; N. N. 6 kor. 40 hal.; z Nižného Slavkova: Fenyveši 23 kor. 14 hal.; z Bogdanovec: Štefan Hrabovský 5 korún; Anna Fešner 80 hal.; z Ameriky: Ondrej a Maria Chromčo 23 korún 50 halierov; Jozef Kapusta 3 kor.; z Hrabušic: Ondrej Kubinský 5 korún; Ján Bendis 5 korún; Štefan Olejník 2 koruny, Ján Ondesko 2 koruny, Juraj Matala 1 kor., Judita Olenek 2 kor., N. N. 1 kor. 20 hal., Paulína Kandra veriaci z Liskofalu 4 kor. 40 halierov; z Olenavy (Spiš) Zuzanna Furman 1 korunu; z Košic: Katerina Krupko 1 korunu.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme čtených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novin.*

DOPISY.

Veľká Lovča.

Ctený Pán Redaktor!

Úctíve prosím, ráčte nasledovné riadky v «Krešťane» uverejniť.

Chcem našich katolíckych voličov namálo upomenúť. Koho-že si pri voľbách do snemu voliť máte? Volte si takého muža, ktorý nielen s telom ale i s dušou je kresťan a katolík, jako nás to aj naša sv. viera katolícka upomína.

Kto neverí v Boha a súd Boží, toho nevolte. Nevolte žida, liberála. Kto cirkev opovrhne a na ňu zapomína, aj takého nevolte, lebo taký málo dôveruje ku katolíckym voličom.

Tedy kresťane milý, dobre si rozmysli, aby si nemal na pravom viac, ako na ľavom, a nedaj sa tým krivonosom odvádzať a im za podošvu sa nosiť, lebo už dosť šliapu po nás, dosť nás tlačia, a ešte aj tú ostatnú kvapku krve z nás vicieť chcú. Pomysli si, že jak ťažké bremeno držíme na ramenách našich skrze židoliberalných zednárov, a preto nikdy nevol žida liberála, ale daj vótum na muža, ktorý verí v Boha a Spasiteľa nášho Ježiša Krista. Lebo dosť už bolo takých vyvolených, ktorí sú nepriateľmi Matky našej svätej cirkve katolíckej.

Odhrona.

Z Bošáče.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom Kresťane.

Ani neviem, jako to mám opísať tie veľké radosti, ktoré sa u nás v našom božom chráme nedávno prekonaly. My sme tu mali sv. missie, ktoré sa s veľkou odúševnenosťou a v poriadku prekonaly. V húfoch sa ľud hrnul hneď od svítania až do zmrkania a bárs aj náš kostol je preveliký, preda bol vždy preplnený. S veľkou pobožnosťou ľud chodil na sv. omše a na tie horlivé misionárske kázne, ktoré každému jednému aj tomu najzártlivejšiemu na srdce padaly, a také sme mali každý deň dve misionárske kázne, ráno o 8-mej hodine a po poludní o 4-tej, a pritom ešte každý stav mal každý deň poučenie o 10-tej hodine pred poludním, a to každá kázeň vyše hodiny trvala. To išlo veľmi pekným poriadkom nasledujúcim, asice: 1-ho marca v sobotu došli k nám po poludní velební otcovia Misionári dvaja, z Moravy z velehradského kláštora. Na druhý deň hneď

ráno o 6-tej hodine bola misionárska sv. omša a ešte aj druhé malé sv. omše. O 8-mej kázeň a potom druhá o 10-tej hodine, a po kázni veľká sv. omša. Po poludní o 4-tej hodine kázeň a litanie loretanské. V pondelok sa začal ku stavom poriadok, asice prišli všetky školské dietky. O 6-tej hodine bola sv. omša a ostatnie malé omše. Potom o 8-mej hodine kázeň, po kázni ešte jedna omša a o 10-tej hodine poučenie dietok. Potom nasledovala spoveď dietok až do 4-roch hodín po poludní. Potom kázeň a Miserere. Na druhý deň ráno o 6-tej hodine sv. omša, po nej zas druhé, a o 8-mej hodine zas kázeň a po kázni sv. omša a pri tej omši bolo sväté prijímanie dietok. Prv ale jak mali prijať sv. božie Telo, V. otec Misionár veľmi krásne poučenie držal dietkam, s jakou dôverou a pobožnosťou majú prijať prevelebnú Sviatosť Oltárnu a jako sa majú chovať počas celého ich života. Po tomto prijímaní o 10-tej hodine mali poučenie mládenci, a hneď nasledovala spoveď mládencov až do 4. hodín, potom kázeň a Miserere. V stredu zas to isté sa prekonávalo a zas mali panny svoje poučenie a spoveď a vo štvrtok zas mali ženy a vdovy a v piatok prijímanie a bola sv. omša za všetkých zomrelých farníkov a spolu aj processia na cintere a kázeň veľmi žalostná. Po poludní bolo odprosienie Velebnej Sviatosti Oltárnej aj kázeň.

Ach, drahí čitatelia, jako v našich srdciach horelo, keď by ste to boli videli jak krásna pobožnosť to bola s okrášleným oltárom a okolo neho stojacích osem kňazov s horiacimi sviecami a asi 50 pannien v bielom rúchu pod vency tiež s horiacimi sviecami a celý kostol osvietený. Pobožnosť sa s ružencom a litaniami o umučení Krista Pána skončila. V sobotu, tiež tak jako aj iné dni sa prekonávalo. O 10-tej hodine mali muži a vdovci svoje poučenie a spoveď. V nedeľu boli od 6-tej až do 8-mej hodiny sv. omše potom bolo poučenie o svätom prijímaní a odriekanie sa všetkého zlého a potom sv. prijímanie a po prijímaní sa uviedol spolok striezlivosti, do ktorého vstupovali mužovia na večnosť a voľaktorí na roky. Asi na dvesto ich vstúpilo do toho spolku. Katolíci sa tu veľmi pekne a pobožne držia po sv. missiach, ani žiadneho neuvidí do krčmy ísť. Len tak by bola naša vlast milá, keby všade po celej našej vlasti každý jeden sa zdržal toho nemierneho korheľstva a nadovšetko toho smradlavého páleného. My farníci bošácki môžeme Pánu Bohu ďakovať za ten veľký dar, že nám tak dobrého pastiera do nášeho ovčince poslal ráčil, ktorý sa menuje Ludvik Gdula.

My ale farníci vaši, Velebný pane farár, my nemáme takého daru, s ktorým by sme sa mohli odplatiť Vám za tie veľké milosti, ktoré sme my obdržali, a to len vaša dôvera spôsobila, že nám otcov Misionárov doprovadila. Pán Boh Vám zaplať slávou večnou. Blahoprajeme tiež aj velebnému našemu pánu kaplánovi, ktorý pri tom tiež neustále pracoval, pred missiami veľmi ľud poučoval o svätých missiach, jako aj pri missiach neustále pracoval. Pán Boh mu zaplať! Prosím za odpuštenie, že je dopis tak dlhý.

Školský výbor.

Rozhovor medzi Petrom Mrzutovským a Pavlom Miernosmyslovičom na drevách Aderových pri Dunajci nad spišskou Magurou.

(Dokončenie.)

— Dovol že, prosím fa Pavolko, abych sa fa opýtal, prečo s tým naším gazdovstvom tak zle ide? Ba ešte, jako som niekde počul, na takých spustošených pasienkoch, na ktorých rožný statok ledva živorí, ešte i ovce cheú udržiavať. Ide ím vraj o brindzu! Nedbajú, nech jakýkoľvek ten statok bude, len čím viac ho mať.

A potom vieš Pavelko, tá nastávajúca ziskuchtivosť, lakomstvo už sa vtiera i do našich dedínok a malých mestečiek. Štyria-piati sa ti spoja a cheú potom zo všetkého osov vycicať, hoc čo i s figlom previesť, aby sa len ím do kešene dostalo. V mnohých mestečkách a obcách o všeobecné dobré, o spoločný zisk málo jest starosti.

— Nuž ale, keď by sa vec múdre rozobrala, s dôvodami s presvedčením predniesla, — jako to možno, že by sa tomu neodpomôhlo?

— Peterko! — Horká jejich múdrosť a uznanlivosť! To si nezkusil ešte, že naši ľudia len za chrbtom znajú somrať a ponosovať sa, ba ešte i šimfovať? Chyba je, že niet odvážlivej, rozumnej protivnej stránky po niektorých obciach, ktorá by mierne, rozvážlivo na chyby poukázala a vedela zakročiť proti tomu, čo je nie v poriadku a bašikom dobre na prsty klepla. Veď tí naši ľudia, tí bojkovia, to sa ti nevie smelo ozvať tam, kde treba, a keď by niektorí niečo povedali, osopia sa na nich prázdnej hlavy kriklúni a zarevú tú už ošúchanú starú nótu: naši dedovia a otcovia tak robili a dobre bolo, i my nebudeme ináčej robiť, nevymýšľajte nové módy! — a potom koniec vecí.

— Veď, že už štát prevezme tie zanedbané pastviska pod svoju opateru, pravda to Pavolko?

— Pravda. Poneváž si to ľudia sami zo svojej vôle nevedia a necheú v poriadku držať, ani ich nik ku tomu neopomína, ostro neprisilí, štát neskorej právo a opateru toho celkom uchváti. A tak vidíš, Peterko, s kroka na krok sa jedno i druhé zoštatňuje, tak sa stane už i s našimi školami. Čoho príčinou je nedbalosť, nerozum, a — zanedbanie osvety nášho ľudu.

A poneváž si štát jedno i druhé, i to tu, i tam to skrze soštatnenie výlučne sebe pod moc vzal, tak ku tým veciam svojich dozorovateľov, foršnerov, hájnikov, poľovných atď. postavil, títo potom či už na vyšší rozkaz, či už z nenávisťi alebo z hnusnej pýchy pri každom kroku fa sužuju a nemilosrdne začnú štráfať a výbor obci proti tomu zriedka niečo môže urobiť. Nuž ale takto treba takým, ktorí si sami nevedia riadne, múdre a ochotne svoje viesť a v poriadku mať.

— Iste, nie zle rozprávate Pavolko. Tých sekátúr, sužovania a obzvláštne od ustanovenia tých civilných matrik a iných vecí, obzvláštne počas volieb pred šesť rokami a aj teraz po celej krajine bolo toho až fažko; muselo sa zhnusíť tu žiť a bývať.

— Až do porazenia, Peterko! Veď na príklad jak sa

nemýlim, čujem, že v Lapsoch má byť volba na stoličných výborníkov kedysi v máji, vtedy, keď sú ľudia s poľnou prácou najviac zaujatí. Teda zase zháňačka, a to tá istá po druhý raz, lebo že sa vraj 24-ho okt. 1901. začala po 10. hodine, neskorej bolo vykázano, že po 9. hodine; že ju predseda cez dve hodiny pretrhnul a že ju zakončil pred štvrtou a preto 30 voličov bolo odsoteno. Nuž pravda je to, že bola s dvoma hodinami pretrhnutá, ale začala sa dľa hodín v obci o 9-tej a tých udajne 30 voličov už dosť po štvrtej hodine prišlo.

Nuž ale prečo že nedajú takých predsedov, ktorí dobre vedia, že volbu pretrhnúť neslobodno? A potom, veď tam boli aj iní dvaja páni notári, prečo že neupozornili p. predsedu jako svojho kollegu?! Ba ešte Tribský p. notár behal sem a tam a pracoval, ako sme počuli, na zničení volby a dopustil svojho kollegu štráfať, toho, ktorý je tu skoro najstarší medzi notármi a ktorého jako milého, a veľmi poriadného človeka v okresi a na vidieku si ľud ctí a miluje a ku nemu opravdivou dôverou sa chová. Veru to je nie pozorlivosť, láskavosť kollegiálna, to bolo veru mrzko od tak mladého p. notára.

Teda rozváž si Peterko tie všetkie okolnosti a naše pomery, pozoruj niekedy lepšej ten beh života, rozjímaj, vezmi čo to do povahy a musíš uznať, že ten ľud je opustený, zanedbaný a nemôže sa v tej krajine dobre cítiť, zdá sa mu, že je jakýsi cudzí a preto húfom uteká von z krajiny.

Vyslúchal Faranovics.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

H. A. Štiavnica. Obdržali sme.

L. Szk. D. Lipnica. Žiaľ, veru tu v Pešti vo fabrike nenie možno dostať práce. Aj ztadiaľto ide všetko do Ameriky, bo fabriky stoja.

B. J. Laáz. Doteraz platili ste za dva ročníky len 5 korún. — A. F. Zuberec. Vyplatené do 31. dec. 1903. M. L. Spiš. Nováves. Do konca roku 1903 v poriadku.

P. Skulavik, Tiflis, Kavkaz Rusko. Není ste medzi predplatiteľmi.

Od Hrona. Píšete dobre, ale už viac ráz spomínané veci. My si žiadame od dopisovateľov len zprávy z okolia.

V. Ch. Za utešenú báseň vručne ďakujeme!

L. F. P. Kalendáre sme vám ešte 25-ho januára poslali.

A. Č. My sa nikomu nechceme lichotiť; ale čo treba uznať, uznáme. Báseň sa neodhodila, ale bude potrebovať snáď opravy, bo sú v nej české zvraty. Srdečný pozdrav!

Doteraz 12.895 listov uznania a povďaky dokazuje, že *Feller-ov Elsa-Fluid* zázračným pôsobením pomáha a najviacero nemocí, ako kašel, influenzu, zimnicu, lámku, lúpanie, bolenie prsú, hlavy a zubov, klanie

krče, zmeravenie ruky a nohy, trhanie, žalúdkovú chorobu, nechuf k jedeniu, bolenie očí atď. rýchle a isto vylieči. Je to na parížskej, berlinskej, londýnskej, rímskej a nizzanskej výstavke zlatým peniazom vyznačený liek. Cena 12 fliaš je 5 korún franco. Jediný vyrábateľ je *V. Eugen Feller* lekárnik, v Stubici, kostolná u. č. 20, stolica Záhrebská. Nech ani v jednej domácnosti nechýbi tento už tisícokrát vyzkúšaný rastlino-výťahový fluid, ktorý lepší je od všetkých iných liekov a ktorý každý, kto ho len raz upotrebil, pre jeho mnohostranné pôsobenie stále užíva.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštan», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

«**Listy Svätého Antona**». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 3. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manž. Budapest, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky *dve*.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapest, VIII., Szentkirályi-u.) asiace za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnosť, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 9·10—9·60 kor., peštianska 9·05—9·50 kor., z Bäcky 9·15 kor., banátská 8·95—9·20.

Jačmeň: na krm 6·10—6·20 korún, do pálenie 6·— kor., na várku 6·— kor.

Kukurica: 5·10—5·20 kor.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	15·90	14·70	14·40	14·20	13·60	13·20
	6	7	7½	8		
	12·60	12·—	11·—	6·—		

Otruby. po 100 kil.: drobné 5·— korún, hrubé 15·— korún.

Strova: *Fazuľa veľká biela* a okruhlá po 7·15—7·75 brnavá 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50——. *Hrach:* 09·00—11·20, lúpaný 20·——. *Šušovica horšia* 08·—, lepšia 15·00—16·—.

Semená: Červená datelina nová ————. Lucerna 43·—38·—, všetko 50 klgr.

Raž: 6·75—7·— kor.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina $\frac{3}{100}$ 48·— $\frac{4}{100}$ 48·75—, udená dobrá slanina 48·50— po 50 klgr.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; telaciny k. 370—390; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. —; —; tažené k. —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —. vädšie — metr. cent.

Oznam.

Processia do Vamberic pôjde dňa 26. apríla z Jablonic o pol 7-mej po železnici, na Velehrade sa sideme s Laničkom. Tí, ktorí pôjdu od Trnavy ku Kútom, nech sa hlásia u Pavla Pinkava Modlenika v Jablonici (nitr. stol.). Vopred sa treba prihlásiť, lebo si musíme železničné vozy obstaráť. Vodca je Ján Hudec.

Ku meraniu pozemkov — commassatii — odporúčame p. Leopolda Borossy-ho, merníka v Prievidzi (stol. nitrianska.) *

Ako som už viaceráz počul, usilujú sa moji «dobry priatelia» také chýry rozširovať, že už menšie meračky a práce nepodujmám pre rozličné príčiny, menovite však preto, že som «veľkými prácami» zaujatý. Tieto chýry jednoducho za hlúpe nepravdy vyhlasujem.

S úctou

Lipót Borošši v Prievidzi.

Pod'akujúci prípis na jednej dopisnici (notárom uhodnoverený).

Čtený Pane! Moje ošpané nežraly a byly velmi biedne. Náhodou obdržal som od jedného z mojich ľudí na prábu 1 balík sviňského krmného prášku; a je to na podiv! nestačím svoje ošpané dosť krmiť aj pribierajú obrovský na seba od niekoľko dní ku pochvale tohoto výborného prostriedku, ktorý sa môže a má každému čo najsožnejšie odporúčať.

Požiadam Vás o doposlanie mi obratom pošty 5 balíkov sviňského krmného práchu.

31/10. 1900.

S úctou

Josef Englisch, železničiar, Belisce, Slavonia.

Prítomná Copia shoduje úplne s originálom na jednej s 4 filierovou a 2 halierovou markou opatrenou dopisnicou pisanom.

Laibach, 3-ho (tretieho) októbra 1901 (jedentisícdeväťstojed.)

(Notárska pečat.)

Ivan Plantan, c. k. notár.

Každý majiteľ svin kúpuje u doktora Trnkóczy-ho sviňský krmný prách, je k do-taniu u každého obchortníka, keď by nie, tedy poštu: **Lekárna Trnkóczy, v Laibachu, Krajna.** — Balík 50 halierov, 5 balíkov 2 koruny.

Novoutvorený «Potravný Spolok Kláštora a okolia, v Kláštore pod Zniovom» (turčianska stolica), týmto vypisuje

súbeh

na stanicu jedného obchodvedúceho a jedného denného pokladníka. Prosbopisy s udaním podmienok majú sa najďalej do 25. mája bežiacieho roku, do 12-tej hodiny poľudňajšej dolupodpisá-nému predsedovi spolku odovzdať. Požaduje sa, jako od obchodvedúceho, tak aj od pokladníka po 2000—2000 korún kaucie.

V Kláštore pod Zniovom (Zniováralja), 24. apríla 1902.

Gabriel Volko.

predseda.

2—1

FRANT. a FERD. ŠTÁBLA

majitelia sochárskeho, kamennárskeho, pozlacova-cieho a maliarskeho závodu

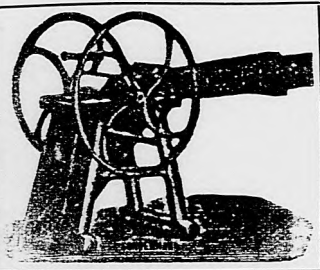
v HODONÍNĚ a filiálky v BŘESLAVĚ

odporúčajú sa k umeleckému prevedeniu všetkých prác do oboru jejích siahajúcich za ceny mierne. Zároveň oznamujeme, že jediným cestujúcim pre firmu je pán *Anton Štábla*, ktorý je oprávnený ob-jednávky uzavierať a peniaze prijímať. Bývalý ce-stujúci *Jozef Renováček* nenie viac oprávnený pre firmu objednávky prijímať, tým menej peniaze vy-berať, kto má uňho nejakú požiadavku, alebo je za niečo povinný, nech to hneď laskave u firmy ohlási-

2—1

Páni hospodári! Netreba vám via-cej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahsie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláfačky** s oce-ťovými guľičkovými ložiskami, ktoré idú o polovicu

ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dla naj-novších modellov. **Zlep-šené rajtáre.** **Výborné sečkovice** americkanskeho a anglického sy-stému. **Triery.** **Strú-hadlá** na burgýňu. **Sro-tovníky** na zrno. **Stro-je na siatie.** **Pluhy,** **brány.** **Stroje na re-zanie kapusty.** **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné man-gle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lá-manie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

v **Bytči** (Nagy-Bittse).

36—3

Výtah

so soznamu výhier darnovskej predmetovej lutrie.

1. **hlavná výhra:** strieborné stolové náčinie, hodnota 2000 korún číslo 10478.

2. **hlavná výhra:** domáci oltár, alebo izbenné zaria-denie, hodnota 1000 korún číslo 8973.

3. **výhra:** zlaté hodinky so zlatou retiazkou, hodnota 300 korún číslo 26861.

4. **výhra:** stroj na čistenie obilia, hodnota 200 korún číslo 29421.

5. **výhra:** kuchyňské zariadenie, hodnota 150 korún číslo 40347.

19 kusov 16—60 korunové výhry: č. 194, 1058, 1350, 2391, 7510, 9572, 10637, 12163, 14095, 15591, 17331, 23724, 24920, 31508, 32419, 32560, 33359, 34961, 43540.

11 kusov 12 kor. výhier: č. 159, 557, 2987, 5821, 6631, 8392, 23510, 34837, 35294, 41671, 48935.

13 kusov 10 kor. výhier: č. 1280, 1380, 2153, 3230, 4355, 7403, 9637, 18450, 22569, 24400, 29860, 41821, 46701.

Okrem týchto jesto ešte 1157 kusov 1—9 koruno-vých výhier. Úplný soznam vďačne zašleme. Nepremoži-teľné prekážky stály v ceste skoršieho vydania soznamu výhier, čo prosíme laskave prehliadnuť.

Riaditeľstvo.

Po viacročnej zkuške sa osvedčilo, že najspôsobnejšie a ohľ dom trvácnosti naj acnejšie striekačky sú ktoré dosiaľ na každom dostihu, na ktorom **Sohrove „Cisárske Striekačky“**, účasť vzali, prvú odmenu dostali. Toto je naj-novšia vzorka z roku 1899. — Silná 20 litrová medená puľňa, s niklovanými časťkami; pri opatrnom sostavení nie je vystavená zapchatu a reparácii. **Cena s balením namiesto 20 teraz len 11 zl.** Objednať možno: u **JOZEFA SOHR v Somogy-Szill.** Objednávky sa prosia, čo hneď aj na ne-skoršie odoslanie, teraz zaslať, aby sa mohly v určenú dobu vybaviť. Na doberku alebo za vopred za-slané peniaze. **5 ročná úplná záruka.**

Kupujme žiacke Lósy.

Pod ochranou jeho Jasnosti arcikniežaťa Augusta Jozefa a pána arcibiskupa Kološa Vassaryho jestvujúci ústav

Maria Kongregácia

pre chudobných žiakov — usporiada — veľkú hru lósov. Hra lósov 31. októbra 1901. pod 85.126 numerom skrze uhor. kráľ. financ. ministérium dovolená bola.

T'ah 1. októbra 1902.

Cena jedného lósu jedna koruna.

Hlavná výhra v cene **10.000** korún. Spolu **1135** výhier.

Lósy sú k dostaniu v kancelárii žiackych lósov. Budapešť, II., Alkotmány-utca 2., pri väčších objednávkach vyše 15 kusov rozosiela franko.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lupaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, bolesti, záduhu, isebli, nocio-ciam nervov, influenze, žltosti, udieraníu krve, krčom, I 20-ročné choroby boli už takým spôsobom odstránené.

klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov, pohľavným nemociam, chladným rukám a nohám, krčom srdca, opilepsii, mokrosti postele, slabosti, zlému sluchu, nemociam žalúdka, ischiasu, proti všeobecnej slabosti a. t. d.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy. Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať. Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozosiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozosiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

Najväčšia dielňa sveta na kosy,

vyznačená už na mnohých výstavách, jako aj na výstave lanskej v Londýne so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

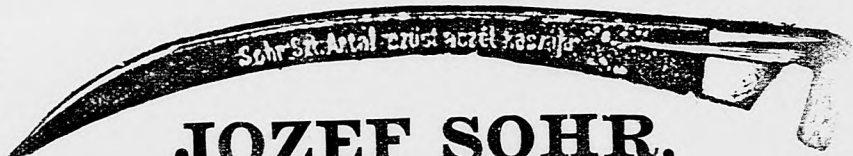
Sohrova Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocelové kosy.

Výstraha.

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky.

200 korún vyplatí tomu, kto z medzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» kôs vie preukázať päť zlých.

JOZEF SOHR,
V SOMOGY-SZILL-E.

Kto úplne spoľahlivú a dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hocomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade svoje výrobky, a nezodpovedajúce kosy budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — Shromažďiteľom výhody! — Viac tisíc podakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodi sa k pozreniu,

Ceny Sv.-Antonskej kôsy sú:

	60	65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
	90	95	1.00	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepši. 1 kus 50 hal., 10 kusov 4 koruny.

„Triumph“ Strieborná-ocelové náčinie ku nakutiu. Kladivko a penka 1 kor. 70 hal. erov.

Diamant ocelová britva s triročnou zárukou kus po 1 zl. 50 kr.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

OCHRANCA ŽIVOTA.

Skutočná udalosť života. — Rozpráva Andrej Fabian v Turkeve.

Odkedy je svet svetom, nikto ešte tak nezkúsil ošoh čítania, ako môj otec, ktorý bol ťažko nemocný a že je teraz zdravý, môže ďakovať len tomu, že vie čítať.

Osem rokov sa trápil môj otec na **žalúdočnú krč, črevové neduhy, na málokrevnosť, každý rok ho napadla červienka a pritom klopanie srdca.** Toto boli jeho vnútorné choroby. Lež trpel nebo-rák aj na strašné zovnútorne neduhy. Ohavne ho trápi ly **lámk a rheuma, bolel ho driek,** mal strašné lúpanie a nebolo mu žiadnej pomoci. Už-už vzdal sa toho, aby vy-hadzoval groše na lieky, do perín zakrútený celý deň sedel pri kachloch a čítal z modlitebnej knižky a z kalendárov. Naraz vám zkríkne:

— To je ono!...

— Čo? — pýtal sme sa ho.

— To je ono! — opakoval stavec a ukazoval na jednu

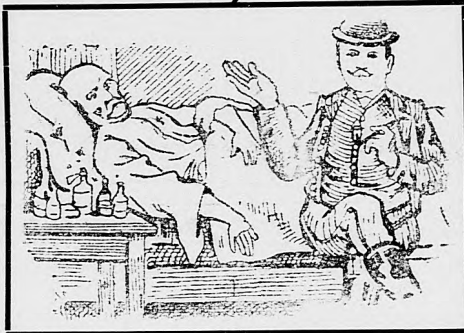
poviedku s nápisom «**Tajomstvo jedného starca**», v ktorej istý Štefan Szabó vypráva, že už žiaden liek na svete nemohol mu pomôcť, konečne sa obrátil ku chýrečnému **Fellerovmu «Elsa-Fluidu»**, z lekárne **Eugena V. Feller a v Štubici, Kirchengasse č. 10.** (zá-hrebská stolica, ktorý nielen jeho vyliečil, lež ešte aj mnohých iných ľudí v obci. Nechceli sme pokaziť nášmu úbohému otcovi jeho dobrú vôľu a na jeho žiadosť dali sme mu doniesť z lekárne ku sv. Trojici **Eugena V. Feller a v Štubici, Kirchengasse č. 10.** za 5 korún 12 flášiek toho «Elsa-Fluidu», lebo menej nepošle.

Pán lekárnik na poštovú dobiereku poslal nám jeden tucet flášiek Elsa-Fluidu a pripojil k nemu aj návod o upotrebení, z ktorého sa dozvedel, ako treba liek užívať. Poštu zaplatil on sám.

Za 14 dní každú hodinu 20 kvapiek vypil môj otec v mlieku z tohto voňavého «Elsa-Fluidu» a každé ráno a každý večer sa dobre natrel týmto «Elsa-Fluidom». Od 9.

dňa sa lepšie cítil a začal už aj chodiť, o dva týždne ale bol už úplne zdravý.

V dedine a na okolí sa onedlho každý dozvedel, že môj otec je zdravý. Všetci si objednali **Fellerov Elsa-Fluid** a div-divúci, každému osožil. Tu len niekoľko pádov chcem pripomenúť: Štefan Dandár následkom svojej staroby mal **slabý zrak**, už skoro oslepnul a preto začal užívať Fellerov Elsa-Fluid. O šesť týždňov mal taký zrak, ako mladý človek. Ján Velký a ešte iných 20 ľudí mali **klanie, bolenia drieku,** bolela ich **hlava a kríže,** veľmi **kašľali,** mali influencu a Fellerov Elsa-Fluid všetkých vyliečil. Žena Karola Erösa mala **závrat,** bolely ju **prse** a mala **horúčku.** Gazdina pána farára dostala na tvári **otvar,** na nohe mala zastaralú ranu, **bolel ju krk.** Ondrej Zázvorka a jeho šestero detí trpelo na **žltacku, žalúdočnú neduhu, malý ztvrdnutie stolice a hlísty.** Fellerov Elsa-Fluid tak tieto ako aj všetky iné nemoci úplne vyliečil.

Elsa-Fluid stal sa ustavične viac chýrnejším, chudobní ľudia poskladali svoje groše a mnohí si objednali dohromady **4 tucty za 16 korún,** aby im to takto lacnejšie vyšlo. Tento liek osoží aj drúbéži a ošipaným. Mójmu starému otcovi nedalo pokoja, ako by mohol preukázať svoju vďaku pánu Eugenovi V. **Fellerovi,** ktorému mohol ďakovať celé svoje zdravie. Keď raz prišiel z kostola, povedal mi takto: To môžem čítaniu ďakovať, že som v kalendári na tento dobrý liek prišiel, ktorý bol ochrancom môjho života, sadni si teda syn môj a napíš lekárnikovi Fellerovi, ako som bol chorý ako mi pomohol **Fellerov Elsa-Fluid** a aby nešanoval groše, ale aby dal vytlačiť do novin a do kalendárov, nech vie celý svet, aký výtečný liek je jeho Elsa-Fluid.

Vy, milí čitatelia, keď si chcete dať doniesť Elsa-Fluidu, takto adressesjte:

EUGEN V. FELLER, lekárník v Štubici, Kirchengasse c. 10.
(Záhrebská stolica.)

Daj Pán Boh, aby sa tento zázračný liek nikdy neminul a každému tak výsledne osožil ako mójmu, starému otcovi.

Známka ochrany.

Pravý **Fellerov ELSA FLUID** musí na všetkých úpravách a na každej fláške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu znázornená s menom «Elsa» a podpisom «Feller», preskúmaný a odobrený zdravotníckou vrchnosťou. Na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Berlíne **Fellerov «Elsa-Fluid»** vyznačený bol zlatou medailou, krížom a čestnou diplomou. Objednajte si Fellerov «Elsa-Fluid» len poštovou dobiereku alebo na vopred zaslané peniaze.

Nielen nemocní, lež i zdraví si objednávajú «Fellerov» Elsa-Fluid k posilňovaniu nervov, k občerstveniu a k okrášleniu kože, k umývaniu hlavy proti šupinám, plznutiu vlasov a môže sa upotrebiť ako parfím pre chýžu.

Stojí **spolu** i s portom, škatulou a úpravou **1 tucet** (12 flášiek) **5 kor.,** 2 tucty (24 flášiek) **8 kor.,** 60 halierov, 3 tucty (36 flášiek) **12 kor. 40 hal.,** 4 tucty (48 flášiek) **16 kor.,** franko všađe.

Každému vďačne odpisem, že som už bola 20 rokov chromá a zachránil ma jedine Fellerov

„Elsa-Fluid“

tak píše
Michalova Stácova
z B. Szarvasu 1901.

Kto chce dostať pravý Fellerov Elsa-Fluid, nech objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorabateľa:

Eugen V. Feller,

majiteľ lekárne ku «Svätej Trojici» a dvorný dodavateľ jeho cis. a kral. vysostí princa Filipa Bourbona.

STUBICA, Kirchengasse číslo 10. (Záhrebská stolica.)

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárnika **Jozefa Töröka,** Kráľovská ulica č. 12. v lekární **Eggera,** Váci-körút č. 14. a v lekární **Belu Zoltána,** Nagy-korona ulica č. 23.

Kto miluje svoje zdravie, nech si objedná podivuhodný liek Fellerov

„Elsa-Fluid“

píše
Štefan Juhász,
z Dnnaöldváru.